

خاورمیانه در انتظار خشکسالی های طولانی و موج شدید گرما

نشریه اکنونیمست گزارش داد: خاورمیانه که طبق الگوی خاص خود؛ همواره نسبت به مسئله حفظ محیط زیست بی اعتنا بوده است باید خود را آماده استقبال از خشکسالی هایی طولانی تر، موج گرماهایی داغ تر و متداول شدن وزش طوفان ریزگردها کند که تبعات تغییرات جوی کره زمین است.

به گزارش آران نیوز: این هفته نامه انگلیسی در گزارشی مفصل به تحلیل پدیده خشکسالی در خاورمیانه پرداخته و نوشته است:

تغییرات جوی، دارد خاورمیانه و بالخصوص جهان عرب را نگون بخت تر از همیشه می سازد. باید در انتظار خشکسالی های طولانی تر، موج گرماهایی داغ تر و افزایش وزش طوفان ریزگردها در خاورمیانه و شمال آفریقا باشیم.

عراق امروز در مقایسه با 10 سال قبل محیط زیستش تقریباً نابود شده است.

رودخانه ها به منابع انتشار ریزگرد در تابستان بدل شده اند. آسمان هایی که تا یک دهه قبل سیاه می شد از پرواز لک لک ها و حواصیل ها (مرغ ماهی خوار)، امروز دیگر خالی اند. خشکسالی، کشاورزان را مجبور کرده است زمین های خود را رها کنند. طوفانهای ریزگرد که دیرزمانی به ندرت اتفاق می افتاد، امروز هوا را سراسر پوشانده است.

امروز حافظان محیط زیست در عراق برای نجات جان اکوسیستم این کشور از خطر نابودی تشکیلی با نام 'طبیعت عراق' ترتیب داده اند تا با مسئولان کشور برای نجات جان محیط زیست کشور رایزنی کنند. اما در کردستان عراق که مسئولان کمترین توجه را به این معضل دارند، می گویند: 'آخرین چیزی که ما می خواهیم به آن فکر کنیم؛ تغییرات آب و هوایی است'.

مشکل اینجاست که خاورمیانه اصولاً منطقه ای است که هیچ کس در آن نسبت به خطر تغییرات جوی حساس نیست. این یک مشکل عام در کل منطقه است. این در حالیست که معضلات ناشی از تغییرات جوی در خاورمیانه و شمال آفریقا روز به روز رو به بدتر شدن است.

'موسسه ماکس پلانک برای شیمی' Max Planck Institute for Chemistry آلمان در تحقیقاتی اعلام کرده است؛ خشکسالی های طولانی مدت، داغ تر شدن موج هوای گرم، طوفان متداول ریزگردها؛ از پدیده های رایج در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا است.

سالهاست که در منطقه خاورمیانه فصول خشک سال طولانی تر و خشک تر شده است. این حرارت و خشکسالی سبب از بین رفتن محصول کشاورزی می شود. مشکل فزاینده سنسورهای حرارتی هم به نوبه خود یک مسئله غامض است و کشورها هم مرتباً تابستانهایی با دماهای مرگبار را تجربه می کنند.

اگر وضع به همین منوال پیش برود و راه حلی برای آن تدبیر نشود؛ اوضاع محیط زیست خاورمیانه تا چند سال آینده وحشتناک خواهد بود.

براساس گزارش موسسه مزبور؛ دمای خاورمیانه و شمال آفریقا در آینده در فصل تابستان، دو برابر میانگین جهانی بالا خواهد رفت. تا سال 2050 دمای حداکثری 46 درجه سانتیگراد و یا بیشتر، 5 برابر بیشتر از دمایی خواهد بود که در آغاز قرن بیست و یکم ثبت شده است.

براساس تحقیقات نشریه علمی 'نیچر' Nature، تا سال 2100 'دمای لامپ خیس' که معیار سنجش رطوبت و گرماست آنقدر در حاشیه 'خلیج (فارس)' بالا می رود که این منطقه غیرقابل سکونت می شود. البته این وضعیت فاجعه بار در صورتی رخ خواهد داد که تا آن تاریخ معضل انتشار گازهای آلاینده در جو کره زمین مهار نشده باشد.

کشور ایران، سال گذشته رکورد بالاترین دما را ثبت کرد و دمای 54 درجه را هم تجربه کرد. یک سال قبل از آن این دما در کویت ثبت شده بود.

بر اساس این تحقیق، آب هم به سهم خود منبع مشکل است.

خاورمیانه و شمال آفریقا کمبود آب دارند و متاثر از تغییرات جوی؛ انتظار می رود میزان بارشها در این دو ناحیه بشدت افت کند.

در برخی نواحی؛ مانند مناطق کوهستانی 'مراکش' دما تا 40 درصد کاهش پیدا می کند. تغییرات آب و هوایی امکان دارد بر حجم بارانهای کشورهای ساحلی همچون 'یمن' بیافزاید اما گرمای شدید آفتاب تمام این آب را تبخیر خواهد کرد.

تحقیقات انجام گرفته با ماهواره های 'ناسا' کشف کرده است که بین سالهای 2003 تا 2010 حوزه رودخانه های 'دجله' و 'فرات' به میزان 144 کیلومتر مکعب آب تازه خود را از دست داده اند. عامل اصلی از دست رفتن آب این دو رودخانه، پمپاژ آبهای زیرزمینی برای جبران کمبود باران بوده است.

یکی از مهمترین آثار تغییرات جوی، شکننده شدن اوضاع سیاسی کشورهای منطقه خاورمیانه است.

در سالهای 2007 تا 2010 کشور سوریه هدف غارت خشکسالی قرار گرفت و 1.5 میلیون سوری از روستاها به شهرها فرار کردند

و آنجا با زندگی دست و پنجه نرم کردند.

در ایران، هم از دهه 1990 یک چرخه خشکسالی شدید در کشور اتفاق افتاده و باعث شده است هزاران کشاورز بیلاقات را ترک گویند و به شهر کوچ کنند. تجربه مشابهی که کشور سوریه در سال 2011 آن را لمس کرد.

چند سال پیش کشور 'اتیوپی' یک سد عظیم بر روی رودخانه 'نیل' ساخت تا بالقوه جریان آب این رودخانه را کم کند. 'مصر' که تمام آب خود را تقریباً از 'نیل' تامین می کند، اتیوپی را تهدید به جنگ کرد.

در عراق هم شرایط تقریباً مشابهی توسط دو کشور ترکیه و ایران اتفاق افتاد. این دو کشور سدهایی را در طول مسیر رودخانه دجله و فرات و سایر رودخانه های عراق ساختند و خشم عراق را برانگیختند. عراق خودش گرفتار خشکسالی است.

در کشورهای مختلف دانشمندان گام هایی برای مبارزه با تغییرات جوی برداشته اند که می تواند الگوی کشورهای عرب هم باشد.

یکی از این راهکارها می تواند در کشاورزی کاشت محصولات مقاوم در برابر حرارت باشد. اسرائیل از آبیاری قطره ای استفاده می کند و از این طریق آب ذخیره می کند. این روش می تواند الگوی سایر کشورهای منطقه قرار بگیرد. می توان الگوی ساختار شهری را تغییر داد تا از 'اثر حرارت جزیره شهری' کاسته شود. چون حرارت ساختمانها و خودروها، شهرها را گرمتر از مناطق روستایی می کند.

اما متأسفانه تا به حال هیچ کدام از کشورهای عرب یک چنین راهکارهایی را برای مقابله با تغییرات جوی بکار نبسته اند. این کشورها آنقدر برای خودشان مشکلات ریز و درشت دست و پا کرده اند که دیگر مجالی برای پرداختن به موضوع فوق العاده مهم و حیاتی 'حفظ محیط زیست' برایشان باقی نمانده است. جنگ با 'داعش' و مشکلات سیاسی دیگر از نمونه گرفتاریهای این کشورهاست.

کشورها به ندرت می توانند آب رودخانه ها و یا سفره های زیر زمینی را سهمیه بندی کنند.

در 'عزه'، رسوخ آب شور و فاضلاب به سفره های آب زیرزمینی که استفاه مفرط از آن شده است خطر شیوع بیماریها را بالا برده است. محاصره رژیم اسرائیل و مصر هم باعث شده است تا عزه نتواند کارخانه های آب شیرین کن بسازد.

در 'لبنان'، دولت گرفتار فرقه گرای و دسته بندی است و امیدی نیست که بتواند مشکل کمبود آبرسانی که وزارت محیط زیست آن را پیش بینی کرده است را مرتفع کند.

کشورهایی نظیر عراق و سوریه که جنگ، زیرساختهای آنها را ویران کرده است، حالا بعد از پایان یافتن جنگ باید با هیولای آینده ای داغ و خشک بجنگند.

فقط معدود کشورهایی در منطقه خاورمیانه هستند که سعی کرده اند از میزان انتشار آلاینده ها بکاهند.

'مراکش' مشغول ساخت یک کارخانه بزرگ انرژی خورشیدی در بیابان است. در 'دوبی' امارات عربی متحده هم یک چنین اقدامی در دست اجراست. عربستان کار صدور نفت را قطع نخواهد کرد اما در برنامه دارد که یک کارخانه تولید انرژی خورشیدی تاسیس کند که وسعتش 200 برابر بزرگتر از بزرگ ترین کارخانه موجود انرژی خورشیدی در جهان است.

عربستان هم همانند همه کشورهای آفتاب خیز منطقه ؛ انرژی خورشیدی را یک راه مقرون به صرفه برای تولید برق و قطع سوبسیدهای انرژی می شناسد.

به هر حال؛ کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا کار چندان از دستشان برای کاستن از اثرات تغییرات جوی کره زمین ساخته نیست. اما چاره ای نیست. باید این کار انجام شود.

اما متأسفانه تا به حال این موضوع بسیار مهم در این دو منطقه جدی گرفته نشده و کار چندان در این زمینه انجام نگرفته است.